

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av ändringar av bestämmelserna i ändringsprotokollet till konventionen om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar samt med förslag till lag om ändring av 9 kap. 5 § i sjölagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av ändringar av bestämmelserna i ändringsprotokollet till konventionen om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar samt med förslag till lag om ändring av 9 kap. 5 § i sjölagen (RP 7/2015 rd): Ärendet har inkommit till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört:

- konsultativ tjänsteman Susan Hindström, kommunikationsministeriet
- avdelningschef Susanna Metsälampi, Trafiksäkerhetsverket

Utskottet har fått ett skriftligt yttrande av

- miljöministeriet
- Rederierna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändringarna av bestämmelserna i 1996 års ändringsprotokoll till 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar. Ändringarna gäller höjning av ansvarsbeloppen för redarens rätt till ansvarsbegränsning. För att ändringarna ska sättas i kraft föreslås det en ändring av den bestämmelse i sjölagen som gäller ansvarsbeloppen.

Lagen om ändring av 9 kap. 5 § i sjölagen avses träda i kraft samtidigt som ändringarna av bestämmelserna i protokollet träder i kraft internationellt i juni 2015 eller så snart som möjligt därefter.

Betänkande KoUB 2/2015 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Vår lagstiftning om sjöfart är i hög grad baserad på internationella avtal. I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner ändringarna av bestämmelserna i 1996 års ändringsprotokoll till 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar (FördrS 82/1986, nedan ansvarsbegränsningskonventionen). Ändringarna gäller att höja ansvarsbeloppen i fråga om redarnas rätt till ansvarsbegränsning.

Enligt utredning till utskottet handlar det om att ändra bestämmelser i ett internationellt avtal som ingår i Finlands behörighet. Därför måste ändringen godkännas av riksdagen. Enligt utredning föreslår regeringen att ansvarsbegränsningskonventionen undantagsvis inte ska sättas i kraft genom en vanlig blankettlag utan genom en ändring i sjölagen (674/1994) därför att propositionen går ut på att sätta i kraft en enda avtalsbestämmelse (artikel 3).

Också det gällande 9 kap. i sjölagen föreskriver om redarens rätt att begränsa sitt ansvar utifrån internationella avtal. Det är en avvikelse från den allmänna skadeståndsrättsliga principen att den som förorsakat en skada ska ersätta den till fullt belopp. För att sätta i kraft ansvarsbegränsningskonventionen föreslår regeringen att det maximala beloppet för ansvaret per olycka enligt 9 kap. 5 § i sjölagen höjs med 51 procent. I bestämmelsen anges ansvarsgränserna som särskilda dragningsrätter (Special Drawing Right (SDR)). Det betyder att rederierna ska teckna Protection and Indemnity-försäkringar för fartyg vars bruttodräktighet överskrider vissa gränser, för den händelse att det sjörättsliga skadeståndsansvaret realiserar.

Avtalsbestämmelserna är avsedda att se till att skadorna och myndigheternas kostnader för att bekämpa miljöförorening till följd av exempelvis bränsleolyckor säkert ska ersättas helt och hållet från fartygets ansvarsförsäkring enligt principen att förorenaren betalar.

Utskottet ser det som viktigt att den nuvarande rätten till ansvarsbegränsning finns kvar, så att försäkringsavgifterna inom sjöfartsnäringen fortsatt ligger på en skälig nivå. De kostnader för sjötransporter som betalas av rederierna och i sista hand av näringslivet och exportindustrin har stigit av olika orsaker de senaste åren. De föreslagna höjningarna av ansvarsgränserna kommer att bidra till högre försäkringsavgifter för rederierna, så kostnaderna inom sjöfarten kommer att stiga ytterligare. Kommunikationsutskottet har upprepade gånger framhållit att man på bred front bör försöka finna sätt att sänka de logistiska kostnaderna inom näringslivet, framför allt med tanke på konkurrenskraften för vår exportindustri som huvudsakligen använder sig av sjötransporter.

Det föreliggande förslaget om att sätta i kraft konventionsbestämmelsen beräknas dock enligt utredning att leda till endast marginella höjningar av försäkringsavgifterna, ungefär en bråkdel av en procent. Visserligen är det svårt att bedöma hur stort trycket på höjningar av försäkringsavgifterna kommer att bli, eftersom dessa bestäms utifrån en kartläggning av risker på varje fartyg och då inverkar bland annat fartygets skick, ålder och fartygsklass, skadeståndshistoria, den last som transporteras och fartygets trafikeringsområde. Dessutom är det sannolikt att försäkringsavgifterna stiger om det inträffar en katastrof på havet.

Utskottet påpekar att den ökade fartygstrafiken på Östersjön och i synnerhet på Finska viken har lett till större risk för olyckor. Finska viken är numera också en livlig rutt för oljetransporter. Där

Betänkande KoUB 2/2015 rd

rör sig dagligen ett tjugotal tankfartyg och de största av dem transporterar upp till 150 000 ton olja. Utskottet anser att det är motiverat att höja ansvarsgränserna enligt förslaget så att principen att förorenaren betalar också fullföljs i fråga om stora bekämpningskostnader och skador på miljö och mänsklig aktivitet. Detta är också ändamålsenligt med tanke på miljöskyddet. Ett fungerande system med en oljeskyddsfond är av betydelse både när det gäller bekämpningsberedskap och skadeersättningar i de fall där den som orsakat skadan inte är kapabel att ersätta kostnaderna eller det inte är känt vem som orsakat skadan.

Utskottet påpekar att de föreslagna ändringarna också kommer att inverka på de ersättningskrav som ställs på basis av bunkerkonventionen (FördS 4/2009) och WRC-konventionen om borttagning av vrak (Nairobi International Convention on the Removal of Wrecks). WRC-konventionen har än så länge inte ratificerats i Finland. Utskottet anser att det är angeläget att sätta den i kraft här utan onödigt dröjsmål.

Lagen föreslås träda i kraft sommaren 2015 och den gamla lagen ska vara tillämplig på skador som uppstått innan den nya lagen träder i kraft.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker godkännande av ändringarna i bestämmelserna i ändringsprotokollet till konventionen samt lagförslaget enligt propositionen.

UTSKOTTETS FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ändringarna i bestämmelserna i ändringsprotokollet till konventionen enligt proposition RP 7/2015 rd.

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 7/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 17.6.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonon saf
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Outi Mäkelä saml

Betänkande KoUB 2/2015 rd

medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula